

การประเมินหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ

ศิริชัย กาญจนวาสี*

จากความพยายามปฏิรูปการศึกษาไทย ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ทำให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องมีระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษาจึงได้หันมาให้ความสนใจมากขึ้นเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา อันประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน

วาระของการพัฒนาหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตร เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยทางวิชาการ และทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

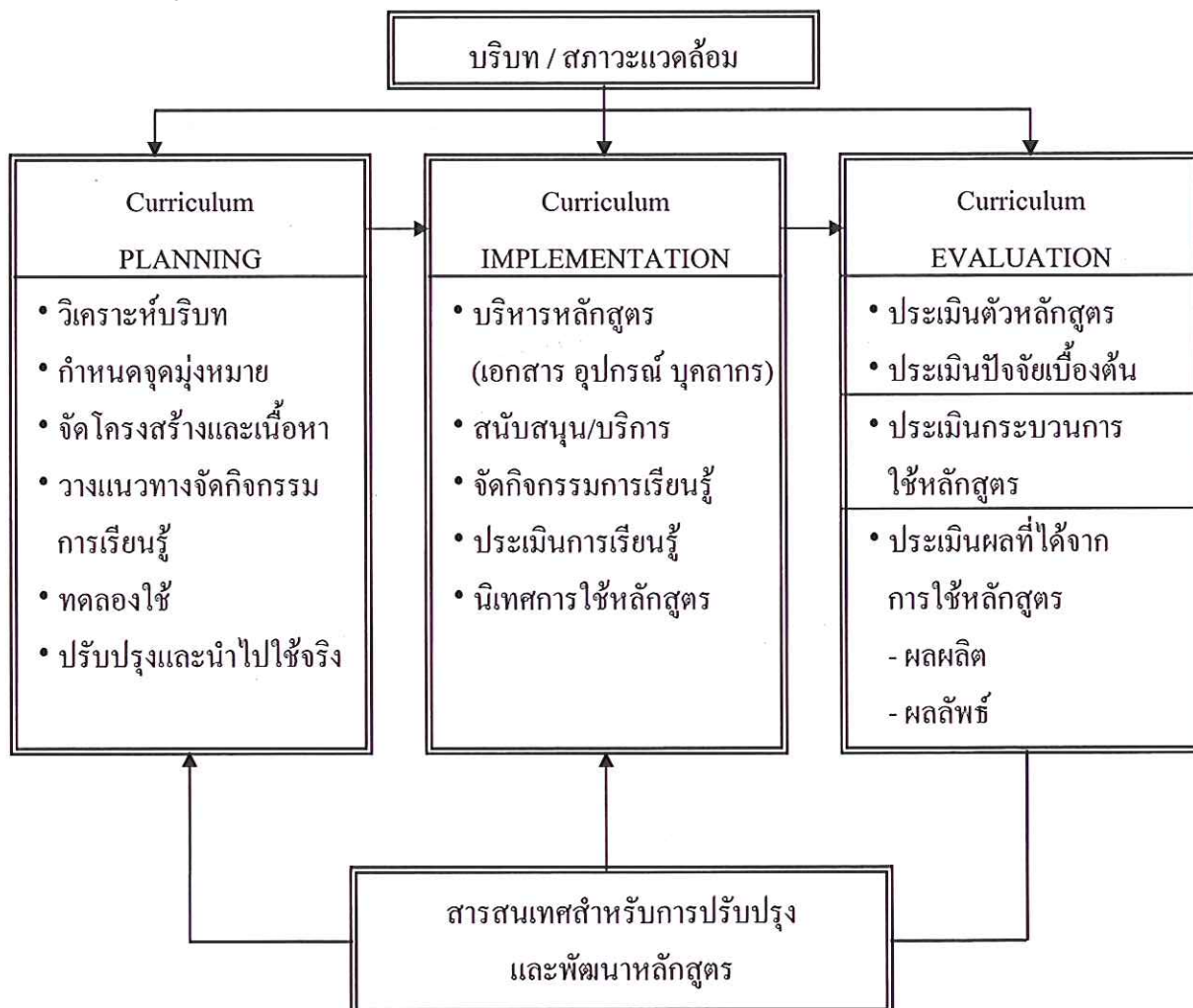
1. ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

จากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทย (พ.ศ.2539-2540) ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social movement) ในการร่วมกันผลักดันและปฏิรูปการเมืองโดยบุคคลหลายฝ่ายจากหลากหลายอาชีพ ด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ.2540 ซึ่งได้มีการกำหนดให้รัฐต้องจัดทำกฎหมายแม่บททางการศึกษาสำหรับการบริหารและจัดการศึกษา (ปฏิรูปการศึกษา) ทำให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผลให้มีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ภายใต้ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าวยังได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ (มาตรา 47) สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เกิดขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจต่อสาธารณะว่าผลผลิตทางการศึกษาจะได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ นั้น ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน อันเป็นการตรวจสอบประเมินผลการจัดการศึกษาโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดและระบบการประกันคุณภาพภายนอก อันเป็นการตรวจสอบประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ในระบบการประกันคุณภาพภายใน ของทุกสถาบันการศึกษา มีการกำหนดให้การประเมินหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นตัวชี้วัดหรือเกณฑ์คุณภาพสำคัญตัวหนึ่งสำหรับการประกันคุณภาพภายใน การดำเนินงานดังกล่าวถือเป็นร่องรอยของความตระหนัก (Awareness) ถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร

*ศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ วิทยาลัยศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 วงจรของการพัฒนาหลักสูตร

ลักษณะของอาการที่บ่งชี้ถึงความต้องการพัฒนาบุคลากร และปรับปรุงหลักสูตร สามารถสังเกตได้จากอาการที่ปรากฏอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประกอบกัน ดังเช่น สถาบันการศึกษาขาดปรัชญาของการจัดการศึกษา หรือมีแต่ไม่ชัดเจน มีความขัดแย้งระหว่างปรัชญากับแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษา ขาดอุปกรณ์ / สื่อการเรียนรู้ ผู้สอนขาดคุณสมบัติที่เหมาะสม เอกสาร / ตำราล้าสมัย เวลาไม่เพียงพอในการสอนให้ครบสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน การวัดและประเมินขาดมาตรฐาน ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียนรู้ ผู้ปกครองไม่สนใจการเรียนรู้ของบุตรหลาน ปัญหาการออกกลางคัน ผู้เรียนมีปัญหาด้านคุณธรรม อัตราการสำเร็จการศึกษาดำเนิน บัณฑิตมีปัญหาในการศึกษาต่อและการทำงาน บัณฑิตขาดองค์ความรู้ / ทักษะที่จำเป็นสำหรับสังคมยุคใหม่ เป็นต้น

กระบวนการบริหารและการใช้หลักสูตร ส่วนการประเมินสรุปรวม (Summative evaluation) เป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตร หรือการประเมินเมื่อครบวงจรของหลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับตัดสินใจผลสำเร็จของหลักสูตร

2) การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ หรือ การประเมินอย่างเป็นทางการ

(Informal V.S. Formal Evaluation)

การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ (Informal evaluation) เป็นการประเมินที่ไม่มีแบบแผนที่เคร่งครัด การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นไปตามความสะดวก อย่างง่าย ๆ เช่น การพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ สอบถามอย่างไม่มีการสร้าง ไม่มีรูปแบบการวิเคราะห์ที่ชัดเจน ข้อสรุปมักเกิดขึ้นตามความรู้สึกหรือความคิดเห็นส่วนตัว ส่วนการประเมินอย่างเป็นทางการ (Formal evaluation) เป็นการประเมินที่มีระเบียบแบบแผน มีวัตถุประสงค์ การสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลตามเกณฑ์หรือมาตรฐาน และการรายงานด้วยลายลักษณ์อักษร

3) การประเมินผลทั้งหมด หรือ การประเมินตามจุดมุ่งหมาย

(Goal-Free V.S. Goal-Based Evaluation)

การประเมินผลทั้งหมด (Goal-Free evaluation) เป็นการประเมินที่ครอบคลุมผลที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมด (total effects) ซึ่งประกอบด้วยผลทางตรง และผลทางอ้อม หรือผลกระทบโดยไม่ได้ยึดติดกับจุดมุ่งหมายเดิมของหลักสูตร ส่วนการประเมินผลตามจุดมุ่งหมาย (Goal-based evaluation) เป็นการประเมินผลตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ว่าผลผลิตที่ได้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด

4) การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือ การประเมินโดยผู้ประเมินภายใน

(External V.S. Internal Evaluator)

การประเมิน โดยผู้ประเมินภายนอก (External evaluator) เป็นการประเมินโดยใช้ผู้ประเมินที่เป็นบุคคลภายนอก ซึ่งไม่ได้้อยู่ภายในสังกัดของหน่วยงาน หรือสถาบันนั้น ส่วนใหญ่เป็นนักประเมินที่เชี่ยวชาญจากภายนอกที่เป็นกลาง ส่วนการประเมิน โดยผู้ประเมินภายใน (Internal evaluator) เป็นการประเมิน โดยใช้ผู้ประเมินที่เป็นบุคคลภายในสังกัดของหน่วยงาน หรือสถาบันนั้น ซึ่งเป็นผู้ประเมินที่อยู่ใกล้ชิดและเห็นกระบวนการใช้หลักสูตรมาโดยตลอด

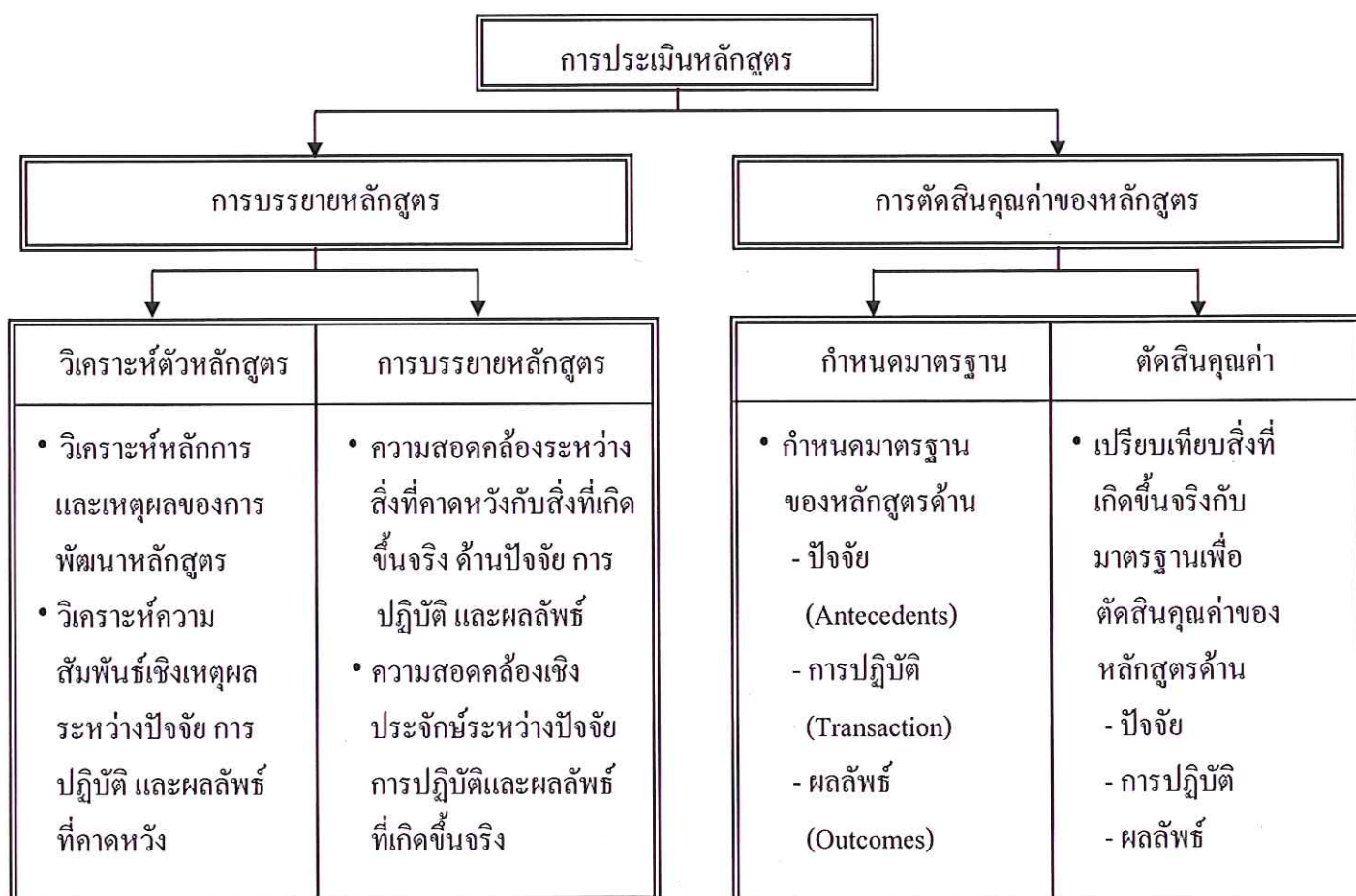
จากแนวคิดของการประเมินทั้ง 4 แนวทาง ผู้ประเมินสามารถเลือกข้อใดข้อหนึ่งของแต่ละแนวทาง เพื่อรวมเป็นแนวคิดหลักของการประเมินหลักสูตร แนวคิดของการประเมินหลักสูตรตามแบบประเพณีนิยม จะมีลักษณะของการประเมินเป็นแบบสรุปรวม (Summative) อย่างเป็นทางการ (Formal) ยึดตามจุดมุ่งหมาย (Goal-Based) และประเมิน โดยผู้ประเมินภายใน (Internal)

2) รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์ หรือ มาตรฐาน เป็นหลัก (Criterion - Based Models)

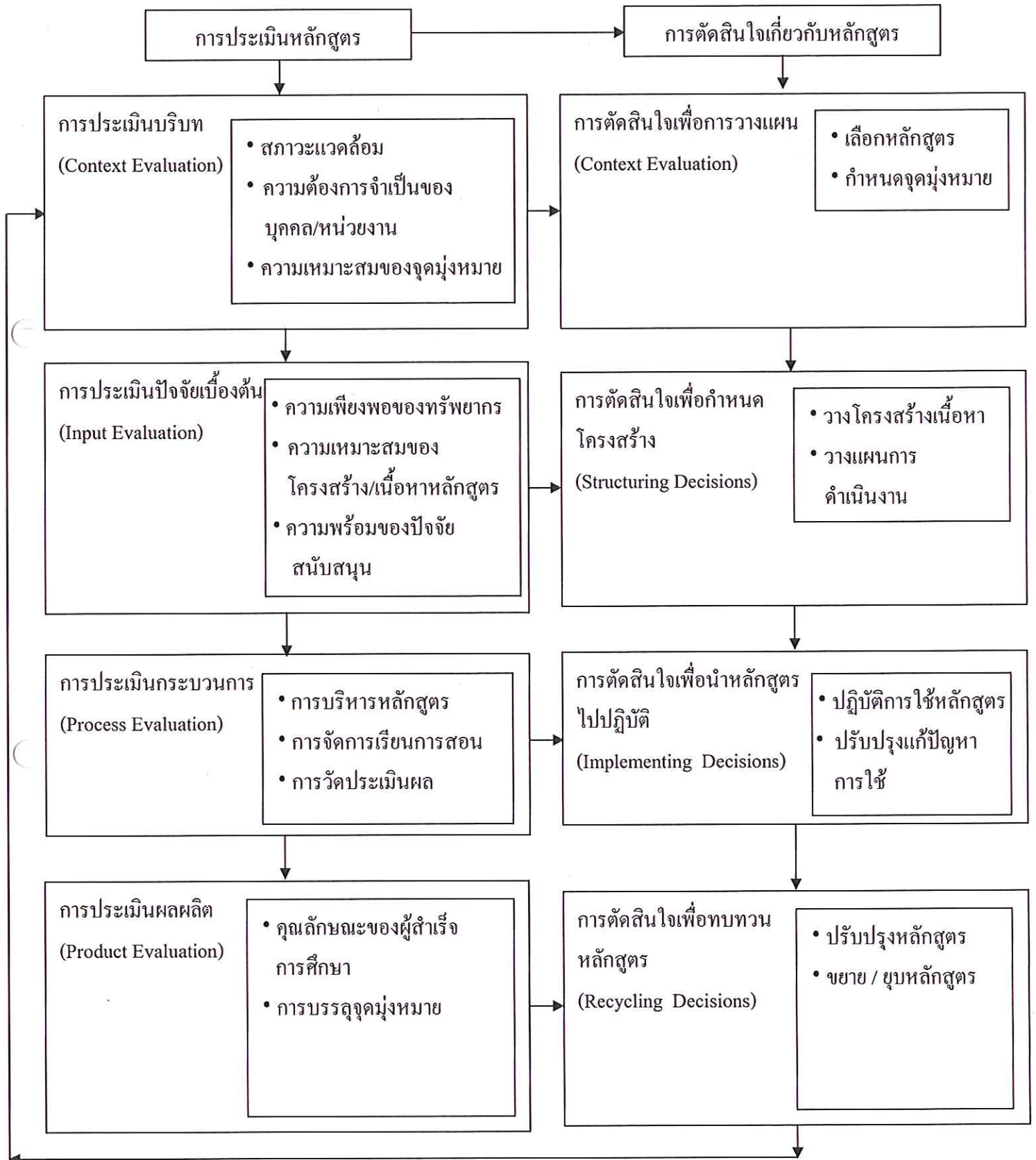
รูปแบบการประเมินแนวนี้ เน้นการตัดสินคุณค่าตามเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก ที่มาของเกณฑ์หรือมาตรฐานอาจกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงาน หรือองค์กรวิชาชีพอื่น เป็นที่ยอมรับ ผู้นำแนวคิดการประเมินแนวนี้ คนสำคัญได้แก่ Stake (1967) และ Provus (1971)

Stake (1967) ได้เสนอแนวทางการประเมินเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก การบรรยายหลักสูตร (Description Matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์หลักสูตร และ 2) การบรรยายการใช้หลักสูตร ด้านปัจจัย (Antecedents) การปฏิบัติ (Transactions) และผลลัพธ์ (Outcomes) ส่วนที่สอง การตัดสินคุณค่าของหลักสูตร (Judgment Matrix) ซึ่งประกอบด้วย 1) การกำหนดมาตรฐานของหลักสูตร และ 2) การตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ด้านปัจจัย การปฏิบัติ และผลลัพธ์ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 การประยุกต์โมเดลการประเมินของ Stake สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร

ภาพที่ 4 การประยุกต์โมเดลการประเมินของ Stuffbeam และคณะ สำหรับใช้ประเมินหลักสูตร

ตารางที่ 1 ประเด็นการประเมินหลักสูตรและคำถามสำคัญ

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
<p>1. ตัวหลักสูตร</p> <p>1.1 แนวคิดพื้นฐานของหลักสูตร</p> <p>1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร</p> <p>1.3 โครงสร้างของหลักสูตร</p> <p>1.4 เนื้อหาวิชา</p> <p>1.5 แผนการเรียนรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> • แนวคิดพื้นฐาน(ปรัชญา/ปณิธาน)ของหลักสูตร สอดคล้องกับหลักการทางวิชาชีพและแนวคิดการพัฒนาสังคมเพียงใด ? และสามารถนำไปปฏิบัติได้เพียงไร ? • จุดมุ่งหมาย (มาตรฐาน) ของหลักสูตรสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของหลักสูตรหรือไม่ ? มีความครอบคลุมและชัดเจนเพียงใด ? • โครงสร้างของหลักสูตรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่ ? สัดส่วนของแต่ละหมวดวิชาและการจัดรายวิชาเหมาะสมเพียงใด ? • กำหนดสาระการเรียนรู้ / เนื้อหาวิชา สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรหรือไม่ ? รายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ มีคุณค่าทางวิชาการ / วิชาชีพ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสังคมเพียงใด ? • กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น/ปี สู่การเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้
<p>2. ตัวปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร</p> <p>2.1 ผู้เรียน</p> <p>2.2 ครูผู้สอน</p> <p>2.3 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ผู้เรียนมีคุณสมบัติพื้นฐานด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเบื้องต้นตามที่คาดหวังเพียงใด ? • ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร มีคุณวุฒิ ความสามารถทางวิชาการ คุณลักษณะและผลงานทางวิชาการเหมาะสมในการสอนรายวิชาเพียงใด ? • สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เช่น เอกสารประกอบหลักสูตร ตำรา สื่อการเรียนรู้ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ฯลฯ มีเพียงพอและคุณภาพดีเพียงใด ?

เกณฑ์ (criteria) สำหรับการประเมินหลักสูตร หมายถึง คุณลักษณะ หรือ ข้อกำหนดที่ถือเป็นคุณภาพ ความสำเร็จ หรือความเหมาะสมของตัวหลักสูตร ตัวปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการใช้หลักสูตร และผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร (ผลผลิต และผลลัพธ์ของหลักสูตร)

มาตรฐาน (standard) หมายถึง คุณลักษณะหรือ ข้อกำหนดที่ถือเป็นคุณภาพ ความสำเร็จ หรือ ความเหมาะสมอันเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไป ซึ่งมักกำหนดโดยหน่วยงาน หรือ องค์กรทางวิชาชีพ

ในการออกแบบประเมินหลักสูตร ควรกำหนดรายละเอียดของหัวข้อต่อไปนี้
วัตถุประสงค์ของการประเมิน ประเด็นของการประเมิน ตัวชี้วัด เครื่องมือ การวิเคราะห์ และเกณฑ์ การประเมิน

4.3 แนวทางการดำเนินงานประเมินหลักสูตร

ผู้ประเมินหลักสูตรควรพิจารณาขอบเขตการประเมินในทางปฏิบัติ โดยพิจารณาวง กรอบการประเมินในประเด็นต่อไปนี้

4.3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน

สำหรับสถาบันการศึกษาที่ผู้บริหารต้องการสารสนเทศจากการประเมิน เพื่อ ตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรอย่างรอบด้าน และมีความพร้อมทางทรัพยากรการประเมิน ทั้งบุคลากร ทางการประเมิน งบประมาณ และเวลา ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน (ตามตารางที่ 2) อย่างรอบด้าน ทั้งการประเมินตัวหลักสูตร ตัวปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร จะทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรที่ครบถ้วน อันจะ นำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างครบวงจร

ในกรณีผู้บริหารมีความต้องการสารสนเทศเฉพาะส่วน หรือมีความต้องการ ปรับปรุงหลักสูตรเฉพาะด้าน ผู้ประเมินสามารถเลือกประเมินหลักสูตรเฉพาะส่วนที่สามารถสนอง ความต้องการใช้สารสนเทศของผู้บริหารนั้นได้ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร เพียงบางประเด็น เช่น ออกแบบการประเมินเฉพาะตัวหลักสูตร ตัวปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร หรือผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้สารสนเทศที่ สอดตรงประเด็นต่อการปรับปรุงหลักสูตร

สำหรับกรณีที่สถาบันการศึกษามีข้อจำกัดทางทรัพยากรบางประการ เช่น ขาด แคลนกำลังคนทางการประเมิน หรือมีกำลังคน แต่ขาดงบประมาณสนับสนุน หรือเวลาไม่เพียงพอ เป็นต้น ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร ประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่พิจารณา ร่วมกันแล้วว่าจะจะเป็นปัญหามากที่สุด เช่น ออกแบบการประเมินเฉพาะตัวหลักสูตร หรือประเมิน

ประเภท (Categorical data) ก็สามารถคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ความถี่ สัดส่วน ร้อยละ อัตราส่วน เป็นต้น แต่ถ้าเป็นข้อมูลที่มีค่าต่อเนื่อง (Continuous data) ก็สามารถคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจาย (% C.V.) เป็นต้น สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นสามารถทำการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

การแปลผลหรือการตีความหมาย ในการประเมินหลักสูตรส่วนใหญ่จะเป็นการเปรียบเทียบค่าที่ได้จากการวิเคราะห์กับเกณฑ์การประเมิน เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ถ้าเกณฑ์การประเมินเป็นเกณฑ์เชิงปริมาณที่ชัดเจน การตัดสินคุณค่าก็เป็นไปอย่างตรงไปตรงมา แต่ถ้าเป็นเกณฑ์เชิงคุณภาพการตัดสินคุณค่าจะมีความซับซ้อนขึ้น เพราะต้องอาศัยดุลยพินิจอย่างมีวิจรรย์ญาณ และหลักตรรกะประกอบการตัดสินคุณค่า

4.5 การรายงานผลการประเมินหลักสูตร

เป้าหมายสำคัญของการประเมินหลักสูตร คือ การรายงานผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีผลลัพธ์เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน ผู้สอน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และสังคมภายนอก

รูปแบบการเขียนรายงานการประเมินหลักสูตร สามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1) รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summative Report)

เป็นรายงานการประเมินหลักสูตรแบบสรุปที่สั้นกะทัดรัด ปกติมีความยาว 1-3 หน้า ให้สารสนเทศที่ใช้ประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารได้ ลักษณะของรายงานมักประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมิน ผลการประเมิน และข้อเสนอแนะ

2) รายงานการประเมินทั่วไป (Formal Evaluation Report)

เป็นรายงานการประเมินหลักสูตรเชิงวิชาการที่มีความลุ่มลึก เสนอรายละเอียดที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งวัตถุประสงค์ของการประเมิน เทคนิควิธีการประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมิน และข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้ พร้อมทั้งมีส่วนของรายงานสรุปสำหรับผู้บริหารด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กทม. : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ส่วนประกันคุณภาพ, สำนักบริหารวิชาการ. (2546). **คู่มือดัชนีและเกณฑ์
มาตรฐานระบบประกันคุณภาพของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**. (CU-AQ 84 Index).
- ทบวงมหาวิทยาลัย, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2545). **ความเป็นมาและพัฒนาการของเกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของไทย**. กทม. : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2545). **ทฤษฎีการประเมิน**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กทม. : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- Alkin, M.C. (1996). "Evaluation Theory Development". **Evaluation Comment**. 2, pp. 2-9.
- Cronbach, L.J. (1963). "Course Improvement Through Evaluation". **Teachers College Record**.
64, pp. 672-683.
- Madaus, G.F., Stufflebeam, D.(Eds) (1986). **Educational Evaluation : Classic Works of Ralph
W.Tyler**. Boston : Kluwer Academic Publishers.
- Provus, M. (1971). **Discrepancy Evaluation for Educational program Improvement and
Assessment**. Berkeley, CA. : Mc Cutchan.
- Scriven, M. (1967). "The Methodology of Evaluation". In Tyler, R. ; Gagne, R.; and Scriven. M.
Perspectives of Curriculum Evaluation. Chicago : Rand MC Nally.
- Stake, R.E. (1967). "The Countenance of Educational Evaluation". **Teachers College Record**.
68, pp. 523-540.
- Stufflebeam, D.L., et al. (1971). **Educational Evaluation and Decision**. Making. Itasca, Illinois :
Peacock Publishing.
- Tyler, R.W. (1950). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago : University of
Chicago Press.

การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการวัดและเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ พิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่า หลักสูตรนั้นๆ มีประสิทธิภาพแค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้ว บรรลุตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดหรือไม่เพียงใด มีอะไรต้องแก้ไข เพื่อนำผลมาใช้ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร (สุนีย์ ภูพันธ์ . 2546. หน้า 250-251)

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่า หลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ สนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมอย่างไร
2. เพื่ออธิบายและพิจารณาว่าลักษณะของส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรในแง่ต่างๆ เช่น หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดผล ว่าสอดคล้องต้องกันหรือไม่ หรือสนองความต้องการหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มี ข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง การประเมินผลในลักษณะนี้ มักจะดำเนินไปในช่วงที่ขณะใช้ หลักสูตร
4. เพื่อตัดสินว่า การบริหารงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้อง หรือไม่ เพื่อหาทางแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ให้มีประสิทธิภาพ
5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการผ่าน กระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่
6. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ในหลักสูตร
7. เพื่อช่วยในการตัดสินว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือควรปรับปรุงพัฒนาหรือเพื่อยกเลิกการใช้ หลักสูตรนั้นหมด การประเมินผลในลักษณะนี้ จะดำเนินการหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่ง แล้วจึง ประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อย เพียงใด สนองความต้องการของสังคมเพียงใด เหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่

ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เราทราบถึงคุณภาพและ ประสิทธิภาพของหลักสูตร การประเมินผลมีประโยชน์ในการจัดการศึกษา การจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรต้อง อาศัยผลจากการประเมินผลเป็นสำคัญ ประโยชน์ของการประเมินผลหลักสูตรมีดังนี้

1. ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้น มีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ในการวางแผนปรับปรุงให้ถูกจุด ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพดียิ่งขึ้น
2. สร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจ และค่านิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชน
3. ช่วยในการบริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารจะได้รู้ว่าควรจะต้องตัดสินใจและสนับสนุน ช่วยเหลือ หรือบริการทางใดบ้าง

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนนักเรียนได้ผลดี ด้วยความร่วมมือกันทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน
6. ให้ผู้ปกครองทราบความเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียนกับทางโรงเรียน
7. ช่วยให้การประเมินผลเป็นระบบระเบียบ เพราะมีเครื่องมือและหลักเกณฑ์ทำให้เป็นเหตุผลในทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น
8. ช่วยชี้ให้เห็นคุณค่าของหลักสูตร
9. ช่วยให้ผู้สามารถวางแผนการเรียนในอนาคตได้ ข้อมูลของการประเมินผลหลักสูตร ทำให้ทราบเป้าหมายแนวทางและขอบเขตในการดำเนินการศึกษาของโรงเรียน

ขั้นตอนการประเมินหลักสูตร

สุนีย์ ภูพันธ์. (2546) ได้สรุปขั้นตอนการประเมินหลักสูตรไว้ ดังนี้

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมิน การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมินเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการในการดำเนินการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไรในส่วนใด ด้วยวัตถุประสงค์อย่างไร เช่น ต้องการประเมินเอกสารหลักสูตรเพื่อดูว่าเอกสารหลักสูตรถูกต้อง สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพแค่ไหน หรือจะประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ในเรื่องอะไร แค่นั้น การกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินที่ชัดเจนทำให้เราสามารถกำหนดวิธีการ เครื่องมือ และขั้นตอนในการประเมินได้อย่างถูกต้องและทำให้การประเมินหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลถูกต้องเป็นที่เชื่อถือได้
2. ขั้นกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่จะใช้ในการประเมินผล เกณฑ์การประเมินจะเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพในส่วนของหลักสูตรที่ถูกประเมิน
3. ขั้นการสร้างเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะมีผลทำให้การประเมินนั้นน่าเชื่อถือมากน้อยแค่ไหน เครื่องมือที่ใช้มีหลายอย่างซึ่งผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และสร้างอย่างมีคุณภาพ เชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรงสูง
4. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินต้องเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่กำหนดไว้
5. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นนี้ผู้ประเมินจะต้องกำหนดวิธีการจัดระบบข้อมูล พิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้
6. ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน
7. ขั้นนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาหลักสูตร

ตัวอย่างเครื่องมือแนวทางการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ประเด็น	รายการ	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
วิสัยทัศน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิสัยทัศน์ที่กำหนดได้จากข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนด้าน สภาพปัญหา ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพของบุคลากร นักเรียน ครูภัณฑ์ 2. วิสัยทัศน์สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน 3. วิสัยทัศน์ที่กำหนดได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง 4. วิสัยทัศน์มีเป้าหมายที่ชัดเจนรองรับ 5. วิสัยทัศน์มีจุดเน้นของโรงเรียน 6. วิสัยทัศน์ของโรงเรียนมีระยะเวลาที่แน่นอน 					
ภารกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงถึงงานที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน 2. สะท้อนถึงวิธีดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จ ตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ 3. การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4. ตรงกับบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา 					
เป้าหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป้าหมายมีความชัดเจน 2. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 3. สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 4. มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน 5. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการประเมินไว้ชัดเจน 6. มีการกำหนดวิธีการประเมินที่ชัดเจน 					
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 2. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา 3. มีหน่วยการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษา 					

ประเด็น	รายการ	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาได้มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการในการพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน 2. สถานศึกษาได้ส่งเสริมการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน 3. สถานศึกษาได้ส่งเสริมผู้สอนให้จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน 4. สถานศึกษาได้ส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ 5. การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษามีความยืดหยุ่นสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน 6. สถานศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน 					
สาระการเรียนรู้ 4 สาระ	<ol style="list-style-type: none"> 1. สาระการเรียนรู้แต่ละสาระประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้และเรื่องราวที่เด็กสนใจและเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก 2. สาระการเรียนรู้แต่ละเรื่องครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 3. มีสาระการเรียนรู้ ครบทั้ง 4 สาระและมีหน่วยการเรียนรู้ ครบ 40 สัปดาห์ 4. การจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์มีการสอดแทรกสภาพความเป็นท้องถิ่น/เรื่องใกล้ตัวให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 5. การจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน 6. การจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 7. สาระการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์ส่งเสริมผู้เรียนด้านการมีจิตสาธารณะ 					

ประเด็น	รายการ	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การวัดผล และ ประเมินผล	1. รูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลใน ระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาสอดคล้องกับแนว การวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย 2. รูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลใน ระบบโรงเรียนเป็นแนวทางเดียวกัน 3. วิธีการประเมินผลของสถานศึกษาได้เน้นการประเมินผล ตามสภาพจริง 4. สถานศึกษามีวิธีการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการ ที่หลากหลายวิธี 5. รูปแบบ วิธีการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนมี ความชัดเจน ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้					
	รวม					
	คะแนนเฉลี่ย					
	สรุปผล	☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด				

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ตัวอย่างเครื่องมือแนวทางการประเมินเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา

ประเด็น	รายการ	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
วิสัยทัศน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิสัยทัศน์ที่กำหนดได้จากข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนด้าน สภาพปัญหา ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ศักยภาพของบุคลากร นักเรียน ครูภัณฑ์ 2. วิสัยทัศน์สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน 3. วิสัยทัศน์ที่กำหนดได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง 4. วิสัยทัศน์มีเป้าหมายที่ชัดเจนรองรับ 5. วิสัยทัศน์มีจุดเน้นของโรงเรียน 6. วิสัยทัศน์ของโรงเรียนมีระยะเวลาที่แน่นอน 					
ภารกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงถึงงานที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน 2. สะท้อนถึงวิธีดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จ ตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ 3. การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4. ตรงกับบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา 					
เป้าหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป้าหมายมีความชัดเจน 2. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 3. สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4. มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างชัดเจน 5. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการประเมินไว้ชัดเจน 6. มีการกำหนดวิธีการประเมินที่ชัดเจน 					
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 2. สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา 3. มีการกำหนดสัดส่วนเวลาระหว่างสาระการเรียนรู้กับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม 					

ประเด็น	รายการ	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	4. มีการกำหนดสัดส่วนเวลาระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ อย่างเหมาะสม 5. มีหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6. มีหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการกับวิถีชีวิตของผู้เรียน					
การจัดการเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้	1. สถานศึกษาได้มีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการระหว่าง 8 กลุ่มสาระ 2. สถานศึกษาได้วางแผนกำหนดให้ผู้เรียนได้ทำโครงการ 3. สถานศึกษาได้มีการจัดโครงการที่มีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ 4. สถานศึกษาได้กำหนดแนวทางการให้ที่บ้านในแต่ละชั้นปี 5. สถานศึกษาได้ส่งเสริมการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน 6. สถานศึกษาได้ส่งเสริมผู้สอนให้จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน 7. สถานศึกษาได้ส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ 8. การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษามีความยืดหยุ่นสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน 9. สถานศึกษาได้ส่งเสริมให้มีการใช้ห้องคอมพิวเตอร์/โรงฝึกงาน/ห้องปฏิบัติการ 10. สถานศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน					
สาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ	1. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระตอบสนองต่อสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น 2. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค					

ประเด็น	รายการ	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	3. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระสอดคล้องและครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของโรงเรียน 4. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระ มีความชัดเจน สะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ 5. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระมีการสอดแทรกสภาพความเป็นท้องถิ่น/เรื่องใกล้ตัวให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 6. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน 7. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระมีการบูรณาการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน 8. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระมีการบูรณาการสอนระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ 9. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 10. สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระส่งเสริมผู้เรียนด้านการมีจิตสาธารณะ					
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม 2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นเรียนเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน 3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ 4. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตอบสนองต่อความต้องการ ความสนใจ ความถนัด ของผู้เรียน 5. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละครั้งมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอน 6. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่งเสริมผู้เรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์					

ประเด็น	รายการ	ระดับการประเมิน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	7. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนแต่ละคน 8. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนส่งเสริมทักษะการอยู่ ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข 9. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการกำหนดระยะเวลาที่ แน่นนอน 10. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละครั้ง มีการกำหนด วิธีการวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจน					
การวัดผล และ ประเมินผล	1. รูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลใน ระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวการ วัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. รูปแบบ วิธีการและเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลใน ระบบโรงเรียนเป็นแนวทางเดียวกัน 3. รายละเอียดเกณฑ์การจบการผ่านช่วงชั้นและเกณฑ์การ จบการศึกษาเหมาะสมกับผู้เรียน สภาพชุมชน/ท้องถิ่น 4. วิธีการประเมินผลของสถานศึกษาได้เน้นการประเมินผล ตามสภาพจริง 5. สถานศึกษามีวิธีการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่ หลากหลายวิธี 6. รูปแบบ วิธีการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียนมีความ ชัดเจน ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้					
	รวม					
	คะแนนเฉลี่ย					
	สรุปผล	☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด				

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

การประเมินหลักสูตร

รศ.ดร.อรสา จรูญธรรม
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ความหมายของหลักสูตร (Curriculum)

หลักสูตร หมายถึง วัสดุวิชา วัสดุประสบการณ์ แขนง กิจกรรม โปรแกรม การศึกษา ที่จัดขึ้นในสถานศึกษาแก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนาให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์

วงจรของการพัฒนาหลักสูตร
ศึกษาริบท/สภาวะแวดล้อม

Curriculum PLANNING

- วิเคราะห์บริบท
- กำหนดจุดมุ่งหมาย
- จัดโครงสร้างและเนื้อหา
- วางแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ทดลองใช้
- ปรับปรุงและนำไปใช้จริง

Curriculum IMPLEMENTATION

- บริหารหลักสูตร
- (เอกสาร อุปกรณ์ บุคลากร)
- สนับสนุน/บริการ
- จัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ประเมินการเรียนรู้
- นิเทศการใช้หลักสูตร

Curriculum EVALUATION

- ประเมินตัวหลักสูตร
- ประเมินปัจจัยเบื้องต้น
- ประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร
- ประเมินผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร
  - ผลผลิต
  - ผลลัพธ์

➔ ได้สารสนเทศสำหรับการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของการประเมินหลักสูตร

• นักการศึกษาให้ความหมายไว้ 2 ลักษณะ คือ ความหมายแรกเป็นการให้ความหมายในแง่ที่เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการทำการประเมิน และความหมายที่สองจะให้เป็นใจของการประเมินผล กล่าวคือ การประเมินหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการค้นหาข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น หรือ การประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และเมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้แล้วบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ โดยในการประเมินหลักสูตรจะใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้ผลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

จุดมุ่งหมายการประเมินหลักสูตร

- 1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เพื่อที่จะพิจารณาว่าองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไร จะได้เป็นประโยชน์แก่พัฒนาหลักสูตร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ทันกว่าที่
- 2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร
- 3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีกหรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วนหรือยกเลิกทั้งหมด
- 4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจนความมุ่งหวังของหลักสูตรหรือไม่

แนวคิดการประเมินหลักสูตร

ผู้ประเมินสามารถออกแบบการประเมินโดยพิจารณาแนวคิดของการประเมินหลัก ๆ 4 แนวทาง

- 1) การประเมินความก้าวหน้าหรือการประเมินสรุปรวม (Formative V.S. Summative Evaluation)
- 2) การประเมินอย่างไม่เป็นทางการหรือการประเมินอย่างเป็นทางการ (Informal V.S. Formal Evaluation)

- 3) การประเมินผลทั้งหมดหรือการประเมินตามจุดมุ่งหมาย (Goal-Free V.S. Goal-Based Evaluation)
- 4) การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกหรือการประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (External V.S. Internal Evaluator)

รูปแบบของการประเมินหลักสูตร

จำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม

1) รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based Models)

เน้นการตัดสินคุณค่าตามจุดมุ่งหมายเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การประเมินจึงมีลักษณะของการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวังไว้ เช่น

Tyler(1950,1986) และ Hammond (1959)

---

2) รูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือ มาตรฐานเป็นหลัก (Criterion - Based Models) เน้นการตัดสินคุณค่าตามเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลัก ที่มาของเกณฑ์หรือมาตรฐานอาจกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงาน หรือองค์การวิชาชีพอื่น เป็นที่ยอมรับ

Stake (1967) และ Provus (1971)

---

3) รูปแบบการประเมินที่ยึดความต้องการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision-Based Model)

ต้องการเสนอสารสนเทศเพื่อช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยเน้นความต้องการให้สารสนเทศแก่ผู้บริหารเป็นหลักในการประเมิน

Cronbach (1963) , Alkin (1969) และ Stufflebeam (1971)

Stufflebeam และคณะ (1971) เสนอโมเดล CIPPการประเมิน

1. บริบท (Context)
2. ปัจจัยเบื้องต้น (Input)
3. กระบวนการ (Process)
4. ผลผลิต (Product)

ของหลักสูตรเพื่อช่วยผู้บริหารหลักสูตรในการตัดสินใจเกี่ยวกับ
 การวางแผนหลักสูตร (Planning Decision)
 การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร (Structuring decisions)
 การนำหลักสูตรไปใช้จริง (Implementing decisions) และ
 การตัดสินใจเกี่ยวกับการทวนหลักสูตร (Recycling decisions)

การประเมินหลักสูตร ควรใช้รูปแบบผสมผสาน ประเมินแล้วสามารถให้
 สารสนเทศที่ครอบคลุมถึง

- การบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- การบรรลุมาตรฐานของหลักสูตรและ
- ตอบสนองความต้องการตัดสินใจของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งระดับ
  - ผู้บริหารหลักสูตร
  - ผู้ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานจากภายในและภายนอก
  - องค์กรวิชาชีพ
  - สังคม

แนวปฏิบัติในการประเมินหลักสูตร

⇒ กระบวนการที่สนใจใหม่ของการประเมินหลักสูตร

- ❖ การพัฒนาหลักสูตรการใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตร
 จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน
- ❖ การประเมินหลักสูตรต้องเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพใน
 การติดตามคุณค่าของหลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ครั้ง
 ทุกวงรอบของการใช้หลักสูตร
- ❖ การประเมินหลักสูตรจะต้องให้สารสนเทศที่สามารถรองรับ
 การติดตามตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรทั้งจากผู้ประเมิน
 ภายในและภายนอก

ออกแบบการประเมินให้ตอบคำถามสำคัญ ๆ

ตั้งข้อไปี่

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
1. ตัวหลักสูตร	แนวคิดพื้นฐาน (ปรัชญา/เป้าหมาย) ของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักการทางวิชาชีพและแนวคิดการพัฒนาสังคมเพียงใด ? และสามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ ?
1.1 แนวคิดพื้นฐานของหลักสูตร	

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	จุดมุ่งหมาย (มาตรฐาน) ของหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานของหลักสูตรหรือไม่ ? มีความครอบคลุมและชัดเจนเพียงใด ?
1.3 โครงสร้างของหลักสูตร	สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่ ? สัดส่วนของแต่ละหมวดวิชาและการจัดรายวิชาเหมาะสมเพียงใด ?

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
1.4 เนื้อหาวิชา	กำหนดสาระการเรียนรู้ / เนื้อหาวิชา สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรหรือไม่ ? รายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ มีคุณค่าทาง วิชาการ / วิชาชีพ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในสังคมเพียงใด ?
1.5 แผนการเรียนรู้	กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ แต่ละปี สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้เหมาะสมเพียงใด

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
2. ตัวบ่งชี้เบื้องต้นของหลักสูตร	
2.1 ผู้เรียน	ผู้เรียนมีความสมบัติที่รู้คุณค่าความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเบื้องต้นตามที่คาดหวังเพียงใด ?

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
2.2 ผู้สอน	ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ คุณลักษณะและผลงานทางวิชาการเหมาะสมในการสอนรายวิชาเพียงใด ?
2.3 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เช่น เอกสารประกอบหลักสูตร ตำรา สื่อการเรียนรู้ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุดฯ มีเพียงพอและมีคุณภาพดีเพียงใด ?

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
3. กระบวนการ	ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย
3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	สอดคล้องกับหลักสูตรความถนัด / ความสนใจของผู้เรียน แบบเห็นผู้เรียนเป็นสำคัญมากน้อยเพียงไร ?
3.2 การวัดและประเมินการเรียนรู้	ผู้สอนมีการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนและมีการให้อะมูลย้อนกลับสำหรับผู้เรียนเหมาะสมเพียงใด ?

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับหลักสูตรความถนัด / ความสนใจของผู้เรียน แบบเห็นผู้เรียนเป็นสำคัญมากน้อยเพียงไร ?
3.4 การวัดและประเมินการเรียนรู้	ผู้สอนมีการวัดและประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนและมีการให้อะมูลย้อนกลับสำหรับผู้เรียนเหมาะสมเพียงใด ?

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
3.5 การประเมินการสอน	มีระบบการประเมินการสอนของผู้สอนเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับผู้สอนหรือไม่ ? เพียงใด ?
3.6 การประเมินหลักสูตร	มีระบบการประเมินหลักสูตรเมื่อใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ? เพียงใด ?

ประเด็นการประเมินหลักสูตร	คำถามสำคัญ
4. ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร	
4.1 ผลผลิตของหลักสูตร (ประสิทธิผล)	ผู้เรียนมีส่วนของการสำเร็จ การศึกษาคณะหลักสูตรเพียงใด ? และผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรเพียงใด ?
4.2 ผลลัพธ์ของหลักสูตร (ผลกระทบ)	ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ที่ ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง เพียงใด ? เป็นที่ยอมรับของสังคม และ เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้ผลผลิตหรือ บัณฑิตมากน้อยเพียงใด ?

⇒ **การออกแบบการประเมินหลักสูตร**

เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐานที่จะใช้ตอบให้ตรงประเด็นของคำถามสำคัญ จึงต้องเตรียมเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานสำหรับทำ การประเมินหลักสูตร การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดีสำหรับการ ประเมินหลักสูตรนั้น

จำเป็นต้องคำนึงถึงตัวชี้วัด(indicator) และเกณฑ์ (criteria) หรือมาตรฐาน (standard) ที่จะใช้ สำหรับการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร

ตัวชี้วัด (indicator) หมายถึงคำหรือลักษณะที่ สังเกตได้ ซึ่งบ่งบอกสภาพหรือสะท้อนคุณลักษณะหรือคุณภาพ ของตัวหลักสูตร ตัวบ่งชี้เบื้องต้น กระบวนการใช้หลักสูตร และผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร (ผลผลิตและผลลัพธ์ของ หลักสูตร)

เกณฑ์ (criteria) หมายถึง คุณลักษณะหรือข้อกำหนดที่ถือเป็นคุณภาพความสำเร็จหรือความเหมาะสมของตัวหลักสูตร ตัวบ่งชี้เบื้องต้น กระบวนการใช้หลักสูตรและผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร (ผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตร)

มาตรฐาน (standard) หมายถึง คุณลักษณะหรือข้อกำหนดที่ถือเป็นคุณภาพ ความสำเร็จหรือความเหมาะสมอันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปซึ่งมักกำหนดโดยหน่วยงานหรือองค์กรทางวิชาชีพ

การออกแบบประเมินหลักสูตรควรกำหนดรายละเอียดในเรื่องต่อไปนี้

- วัตถุประสงค์ของการประเมิน
- ประเด็นของการประเมิน
- ตัวชี้วัด
- เครื่องมือ
- การวิเคราะห์
- เกณฑ์การประเมิน

➡ **แนวทางการดำเนินงานประเมินหลักสูตร**

มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
  - รอบด้าน
  - เฉพาะส่วน
  - เฉพาะประเด็น
2. การกำหนดผู้รับผิดชอบการประเมินหลักสูตร
3. การวางแผนการดำเนินงานประเมินหลักสูตร ระบุรายละเอียดของขั้นตอนการประเมินกิจกรรม และระยะเวลาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับวงจรของการใช้หลักสูตรการสร้างเครื่องมือและความพร้อมของแหล่งข้อมูลเพื่อการประเมินหลักสูตรเสร็จตามกำหนดและสามารถใช้สารสนเทศปรับปรุงหลักสูตรได้ทันเวลา ก่อนเริ่มวงจรมใหม่

⇒ **แนวทางการดำเนินงานประเมินหลักสูตร (ต่อ)**

4. การสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างเครื่องมือ ทักษะด้านวัตถุประสงค์ของการประเมินแต่ละข้อว่ามีประเด็นสำคัญ/ ตัวบ่งชี้ใดต้องการข้อมูลอะไรบ้าง ? ควรเก็บข้อมูลจากแหล่งใด ? จึงจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงแล้วจึงจัดแยกรายการ ข้อมูลตามแหล่งข้อมูลเพื่อนำมาสร้างข้อคำถาม

- ✓ แบบวิเคราะห์หลักสูตร (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สอน)
- ✓ แบบประเมินหลักสูตร (โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สอน ผู้เรียน บัณฑิตผู้ใช้บัณฑิต)
- ✓ แบบติดตามบัณฑิต

★ เครื่องมือที่สร้างจำเป็นต้องตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง

⇒ **แนวทางการดำเนินงานประเมินหลักสูตร (ต่อ)**

การเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดแผนงานให้ชัดเจนว่าจะเก็บข้อมูลจากใคร ? ที่ไหน ? เมื่อไร ? และจะใช้เทคนิคใดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงจะได้รับความร่วมมือที่ดี

- การสอบถาม
- การสัมภาษณ์
- การทดสอบ
- การสังเกต
- การประชุมกลุ่มสนทนา
- การบันทึกข้อมูลที่มีอยู่แล้ว

★ ใช้เทคนิคหลายวิธีและรวบรวมจากหลายแหล่งเพื่อใช้พิจารณาประกอบกัน

⇒ **แนวทางการดำเนินงานประเมินหลักสูตร (ต่อ)**

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ข้อมูลเชิงปริมาณ นำมาใช้คำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ตามลักษณะของข้อมูล
- ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

การแปลผล จะเป็นการเปรียบเทียบค่าที่ได้จากการวิเคราะห์กับเกณฑ์การประเมิน เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรเกณฑ์ (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ)

➡ **แนวทางการดำเนินงานประเมินหลักสูตร (ต่อ)**

5. การรายงานผลการประเมินหลักสูตร
 รูปแบบการเขียนรายงานการประเมินหลักสูตรมี 2 รูปแบบ

- 1) รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (Executive Summative Report) ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วนได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมิน ผลการประเมิน และข้อเสนอแนะ
- 2) รายงานการประเมินทั่วไป (Formal Evaluation Report) เป็นรายงานการประเมินหลักสูตรเชิงวิชาการที่มีรายละเอียดครอบคลุมทั้ง วัตถุประสงค์ของการประเมิน เทคนิควิธีการประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน ผลการประเมินและข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งรายงานสรุปสำหรับผู้บริหารด้วย

ระยะของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรที่คีย์ห้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

- การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้
- การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร
- การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร

ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

- ทำให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น
- ช่วยส่งเสริมและปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
- ช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ช่วยในการปรับปรุงการบริหารในสถานศึกษา
- ช่วยในการแนะแนวทั้งด้านการเรียนและอาชีพแก่ผู้เรียน
- ช่วยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนา

สรุป

- การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรแล้วทำการวิเคราะห์เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อยของตัวหลักสูตรการบริหารหลักสูตรอื่นเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการของหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตรและเพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรด้านผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่
- การออกแบบการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบครบวงจร ประกอบด้วย การประเมินตัวหลักสูตร ประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรและประเมินผลการใช้หลักสูตรทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตร

สรุป

- แนวปฏิบัติในการประเมินหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอน
- 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
  - 2) มอบหมายผู้รับผิดชอบการประเมิน
  - 3) การวางแผนการประเมิน ออกแบบการประเมิน
  - 4) การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล
  - 5) การรายงานผลการประเมินหลักสูตร
